

Usein kysyttyjä kysymyksiä luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi

Mitä yleistuella tavoitellaan?

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa perusturvan uudistuksen, joka parantaa työnteon kannattavuutta, sujuvoittaa sosiaaliturvaa ja yksinkertaistaa etuuksia sosiaaliturvakomitean välimietinnön tekemät suositukset ja selvitykset huomioiden.

Uudistuksen tavoitteena on aikaansaada yksi yleistuki sisältäen perusosan elämiseen, asumisosan asumiseen ja harkinnanvaraisen osan viimesijaiseksi turvaksi. Yksi yleistuki vähenee tulojen noustessa mahdollisimman lineaarisesti, jolloin työstä käteen jäävä tulo on helpommin ennakoitavaa ja työntekeä kannattaa nykyistä paremmin.

Ehdotus koskee yleistuen ensimmäisessä vaiheessa työttömän yleistukea.

Miksi muutosta ehdotetaan?

Muutos yksinkertaistaisi sosiaaliturvaa. Yleistuki korvaisi työmarkkinatuen ja peruspäivärahan. Työttömyyden ajan perustoimeentulo turvattaisiin yhdellä etuudella, yleistuella.

Kenelle yleistukea maksettaisiin?

Ehdotuksen mukaan yleistukea maksettaisiin työttömälle työnhakijalle, jolla ei ole oikeutta ansiopäivärahaan ja joka on taloudellisen tuen tarpeessa (tarveharkinta).

Minkä suuruinen ehdotettu yleistuki olisi?

Yleistuen täysimääräinen määrä olisi ansiopäivärahan perusosan suuruinen.

Vuonna 2025 ansiopäivärahan perusosa, peruspäiväraha ja työmarkkinatuki on 37,21 e/pv (keskimäärin 800 e/kk brutto).

Yleistuki olisi verollinen etuus.

Miten ehdotettava yleistuki vastaisi nykyisiä työttömyysetuuksia?

Yleistukeen sovellettaisiin samoja etuuden saamisen työvoimapolitiittisia edellytyksiä, jotka koskevat nykyisin ansiopäivärahaa, peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työvoimapolitiittiset edellytykset tarkoittavat muun muassa työnhakuun, palveluprosessiin ja palveluihin osallistumisen laiminlyömisestä takia asetettavia korvauksettomia määräaikoja eli niin sanottuja karensseja sekä työssäoloelvoitteita. Työssäoloelvoite tarkoittaa etuusoikeuden lakkaamista toistaiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee muutoksia edellä mainittuihin työttömyysturvaseuraamuksiin. Toteutuessaan nämä muutokset koskisivat myös yleistuen saajia.

Miten yleistuen tarveharkinta eroaisi ehdotuksen mukaan nykyisestä työmarkkinatuen tarveharkinnasta?

Tarveharkinta tarkoittaisi nykyisen työmarkkinatuen tarveharkinnan tapaan sitä, että henkilön muut kuin ansiotulot vaikuttaisivat yleistuen määrään tulorajan ylittävältä osalta.

Ehdotuksen mukaan yleistuen tarveharkinnan tuloraja olisi 311 euroa. Tulorajan ylittävät tulot (muut kuin ansiotulot, esim. pääomatulot) vähentäisivät yleistuen määrää 50 prosentilla.

Yleistuki olisi tarveharkintainen myös niille henkilöille, jotka ovat täyttäneet työttömyysturvalain työssäoloehdon.

Miten yleistukilain voimaantulo vaikuttaisi peruspäivärahan ja työmarkkinatuen maksamiseen?

Ehdotuksen mukaan yleistukilaki tulisi voimaan 1.2.2026.

Ehdotuksen mukaan peruspäivärahan ja työmarkkinatuen maksaminen päättyisi, kun yleistukilaki tulisi voimaan, ja korvaantuisi yleistuella.

Miten yleistuki ja ansiotulo yhteensovitettaisiin?

Yleistuen saajan omat ansiotulot soviteltaisiin, kuten työttömyysturvassa nykyisin. Puolet yleistuen hakujakson aikana maksettavasta bruttotulosta pienentäisi kuukaudelta tai neljältä viikolta maksettavaa yleistukea. Jos palkka keikkatyöstä olisi esimerkiksi 500 euroa, siitä puolet, 250 euroa, pienentäisi koko kuukaudelta maksettavaa täyttä yleistukea.

- [Näin haet soviteltua työttömyystukea](#) (Kela)

Millaisia olisivat yleistukea saavan työttömän velvoitteet?

Yleistukeen sovellettaisiin samoja etuuden saamisen työvoimapolitiittisia edellytyksiä, jotka koskevat nykyisin ansiopäivärahaa, peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea. Työvoimapolitiittiset edellytykset tarkoittavat muun muassa työnhakuun, palveluprosessiin ja palveluihin osallistumisen laiminlyömisestä takia asetettavia korvauksettomia määräaikoja eli niin sanottuja karensseja sekä työssäolovelvoitteita.

- [Työttömyysturva](#) (Työmarkkinatori)

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee muutoksia edellä mainittuihin työttömyysturvaseuraamuksiin. Toteutuessaan nämä muutokset koskisivat myös yleistuen saajia.

Yleistuen saajien kohdalla sovellettaisiin kaikkia työnhakuvelvollisuuden asettamista koskevia velvoitteita samoin kuin muille työnhakija-asiakkaille.

Millainen olisi yleistuen saajan palveluprosessi?

Yleistuen saajan palveluprosessi etenee vastaavalla tavalla kuin kaikkien työnhakija-asiakkaiden palveluprosessi. Työnhaun käynnistämisen jälkeen järjestetään alkuhaastattelu, jossa mm. kartoitetaan asiakkaan palvelutarve ja laaditaan työllistymissuunnitelma.

Alkuhaastattelun jälkeen järjestetään pääsääntöisesti viisi täydentävää työnhakukeskustelua. Lisäksi järjestetään kaksi täydentävää työnhakukeskustelua kuuden kuukauden välein ja tarvittaessa palvelutarpeen mukaan. Täydentävissä työnhakukeskusteluissa tuetaan työnhakua tai jatketaan palvelutarpeen selvittämistä ja palveluihin ohjaamista.

Kolmen kuukauden välein työnhakijalle järjestetään työnhakukeskustelu, jossa päivitetään työllistymissuunnitelma ja palvelutarvearvio. Lisäksi niissä tuetaan työhaussa ja ohjataan palveluihin.

Aktivointijakson aikana työnhakijan palveluprosessiin kuuluvat keskustelut järjestettäisiin pääsääntöisesti läsnä. Keskustelujen sisällöissä painottuisi työttömyyden pitkittymisen syiden arviointi ja sen varmistamiseen, että työnhakija on ohjattu tai hänet ohjataan hänen palvelutarpeensa mukaiseen palveluun tai hänelle järjestettäisiin tarpeellinen määrä täydentäviä työnhakukeskusteluja työhaun ja työllistymisen edellytysten parantamisen tehostetuksi tueksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee muutoksia työnhakijan palveluprosessiin. Toteutuessaan täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestettäisiin työnhakijan palvelutarpeen perusteella ja niihin liittyvistä määräaajoista luovuttaisiin. Tällöin palveluprosessiin kuuluisi siis alkuhaastattelu, kolmen kuukauden välein järjestettävät työnhakukeskustelut ja palvelutarpeen mukaan määräytyvät täydentävät työnhakukeskustelut.

Mistä yleistukea haettaisiin?

Ehdotuksen mukaan Kansaneläkelaitos maksaisi yleistuen ja sitä voisi hakea yhden hakemuksen mallin avulla.

Työvoimaviranomainen ratkaisisi täyttääkö työnhakija yleistuen saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset ja antaisi Kansaneläkelaitokselle asiaa koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon. Yleistuen saajalle mahdollisesti asetettavia korvauksettomia määräaikoja ja työssäolovelvoitteita koskevat asiat käsiteltäisiin valtakunnallisesti keskitettynä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksessa. Keskitetysti käsiteltäviä asioita olisivat myös työnhakijan yritystoiminnan ja työttömyysaikaisten opintojen vaikutus oikeuteen saada yleistukea.

Muuttuisiko toimeentulotuki ja yleinen asumistuki, kun työttömyysetuus muuttuisi yleistueksi?

Työttömän yleistuki ei muuttaisi sitä, miten etuustulot vaikuttavat toimeentulotuen ja asumistuen saamiseen.

Missä määrin ehdotukset vaikuttaisivat työttömien toimeentuloon?

Ehdotettu yleistuki olisi nykyisen työmarkkinatuen ja peruspäivärahan suuruinen.

Valmistelun aikana on arvioitu, että ehdotettu yleistuki olisi suurimmalla osalla sen saajista nykyisen työttömyysetuuden suuruinen. Työttömyysetuuden pienentymiset kohdistuvat henkilöihin, joilla on muita tuloja, kuten pääomatuloja.

Miten työttömän yleistuki rahoitettaisiin?

Yleistukea rahoittaisivat pääasiassa valtio ja yleistuen saajan kotikunta.

Lisäksi työttömyyskassaan kuulumattomien palkansaajien työttömyysvakuutusmaksukertymä tilitettäisiin työssäoloehdon täyttäneiden yleistuen rahoitukseen.

Rahoitusosuudet vastaisivat nykyisten työmarkkinatuen ja peruspäivärahan rahoitusosuuksia, eikä työmarkkinatuen ja peruspäivärahan yhdistämisellä yleistueksi olisi vaikutusta rahoittajatahojen maksuosuuksiin.

Miten ehdotukset vaikuttaisivat julkiseen talouteen?

Esityksen arvioidaan laskevan etuuskuluja 4,2 miljoonaa euroa verrattuna nykyisiin työmarkkinatuen ja peruspäivärahan kuluihin. Säästöstä 3 miljoonaa euroa kohdistuu valtion rahoitusosuuteen ja 1,2 miljoonaa euroa kuntien rahoitusosuuteen.